

Vereeniging
Nederlandsch Historisch
Scheepvaart Museum

verkort jaarverslag 2020

inhoud

5	voorwoord
7	collectie en kennis in 2020
12	leden
15	nieuws vanuit het museum
19	financieel verslag 2020
24	jaarrekening 2020

voorwoord

In dit verslag leggen het Bestuur van de Vereniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum (het Bestuur) en de Raad van Commissarissen verantwoording af over het jaar 2020. Het verslag tracht een zo compleet mogelijk inzicht te geven in de activiteiten, positie en organisatie van de Vereniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum (de Vereniging), opgericht in 1916. De jaarverslaggeving is opgezet volgens de richtlijn RJK C-1 (jaarverslaggeving kleine organisaties zonder winststreven). Het volgen van deze richtlijn stelt zowel leden van de Vereniging als externe geldgevers in staat een helder en transparant beeld te krijgen van de financiële huishouding van de Vereniging. Dit laatste is uiteraard van belang voor het verkrijgen van externe financiële middelen alsmede van (eventuele) verkrijgingen uit nalatenschappen.

doelstellingen

De Vereniging heeft als doelstelling het bijeenbrengen, in stand houden en uitbreiden van de verzameling maritieme-historisch (kunst)objecten, met het oogmerk deze in Het Scheepvaartmuseum in Amsterdam te exposeren. De Vereniging biedt aan particulieren en bedrijven volop mogelijkheden om actief bij het Museum betrokken te zijn. Voor de leden worden er exclusieve activiteiten rond het Museum en de collectie georganiseerd. Voorts draagt de Vereniging bij aan het verspreiden van maritieme-historische kennis door middel van de ondersteuning van de Stichting Maritieme Leerstoel die de leerstoel zeegeschiedenis aan de Universiteit Leiden mede in stand houdt. En zorgt het dat de uitgebreide museumbibliotheek actief gebruikt kan blijven. De periodieke uitgave van het (hernieuwde) magazine

Zeemagazijn, de uitgave van een wetenschappelijk jaarboek en een uniek programma van fellowships worden ook gesteund door de Vereniging. Collectie, ledenactiviteiten en historische kennis vormen de belangrijkste elementen van de Vereniging.

verwerving van baten

Baten worden onder meer verkregen, al of niet voor specifieke projecten of aankopen, uit contributies en vrijwillige bijdragen van de leden, bijdragen van andere fondsen en sponsors, legaten, schenkingen en erfenissen al dan niet in natura, overdracht van aankopen (gedaan door het Museum), toevallige baten en opbrengsten uit het vermogen.

ANBI-status

De Vereniging heeft de status van "Culturele ANBI". Giften aan goede-doelenorganisaties zijn aftrekbaar van het belastbaar inkomen als de instelling is aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Voor een Culturele ANBI geldt vooralsnog in het algemeen een verhoogde aftrekbaarheid (125% voor particulieren van eenmalige of periodieke schenkingen).

bestuurlijke zaken/samenstelling bestuur

De Vereniging wordt bestuurd door een onafhankelijk en onbezoldigd bestuur. Het Bestuur dient conform de statuten te bestaan uit ten minste vijf (5) en maximaal zeven (7) leden. Thans bestaat het Bestuur uit zes (6) leden. Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 2020 waren mr. drs. D.F. Lunsingh Scheurleer en mevrouw mr. S.C.T. de Roy van Zuidewijn-Rive beiden aftredend en niet herkiesbaar. In hun plaats zijn benoemd mevrouw mr. L.P. de Hon en de heer drs. C.J.A.E.M. Sassen.

7

collectie en kennis in 2020

De Vereeniging bezit een collectie maritieme (kunst)voorwerpen die tot de wereldtop behoort. Ook in 2020 heeft zij zich ingespannen om deze internationaal vermaarde verzameling in stand te houden, uit te breiden en te presenteren in samenwerking met het Museum. Tevens stimuleerde zij het gebruik van haar rijke collectie als bron van kennis, historisch besef en identiteit en ook voor inspiratie en innovatie. De medewerkers van het Museum voeren de taken uit die voor het realiseren van deze doelstellingen noodzakelijk zijn. De Vereeniging plukt de vruchten van hun grote vakkundigheid en inzet.

collectie

Het jaar 2020 begon met de grootste verwerving voor de collectie tot nu toe: twee zeventiende-eeuwse wandtapijten die beiden een episode uit de Slag bij Solebay in 1672 uitbeelden. De wandtapijten zijn vervaardigd door Thomas Poyntz in de Royal Tapestry Works in Mortlake bij Londen naar een ontwerp van

de Nederlandse zeeschilder Willem van de Velde de Oude. De twee wandtapijten maken deel uit van een originele set van zes exemplaren. De andere vier bevinden zich in de depots van twee Amerikaanse musea en worden niet aan het publiek getoond. De wandtapijten zullen medio 2021 een permanente plek krijgen in de vaste presentatie van het Museum. In voorbereiding hierop zijn de tapijten in nieuwe zuurvrije kokers in het depot geplaatst en is in samenwerking met externe restauratoren een uitgebreid advies- en conserveringstraject opgestart.

Verdere aankopen voor de collectie betreffen, onder andere, een schilderij vervaardigd door Cornelis Vreedenburg (1880-1946) in 1928 van het stoomschip *Kalmar* in de Amsterdamse Houthavens, dat dankzij het Balfourt-Roggeveen Fonds kon worden aangekocht. Daarnaast werd het figuratieve schilderij *Schuitevoerder III* door Louise Marie Koning-Loeber (1894-1983) verworven. Op een veiling in Den Haag werd een album met studietekeningen op

papier van de bekende zeeschilder Jacob Eduard van Heemskerck van Beest (1828-1894) aangekocht. Het betreft in totaal 55 tekeningen, waarvan 52 in potlood, twee in inkt, sommige op zowel de recto- als verso-zijde, en één aquarel; een belangrijke aanvulling op het oeuvre van deze kunstenaar.

Het grootste deel van de verwervingen bestond uit schenkingen en legaten. Dankzij een legaat werden tien objecten verworven die betrekking hebben op de Amsterdamse scheepskapitein Andries Roelof de Lang (1831-1899). Door meerdere schenkingen kon de collectie verder worden uitgebreid met verschillende technische tekeningen, fotoalbums van reizen per schip en van het werk aan boord van diverse schepen, in het bijzonder tijdens de Tweede Wereldoorlog, en met een schilderij uit 1953 van een onbekende kunstenaar met als titel *De navigatieinstrumenten van een stuurman*. Het schilderij werd in dat jaar aangeboden aan de heer J. Ossewaarde ter gelegenheid van zijn 40-jarig dienstverband bij de KNSM in 1953. Het GVB heeft een schaalmodel van het moderne *IJ-veer 62* (in dienst 2018) geschonken. De watersportfotograaf Theo Kampa schonk twee foto's. Het betreft een foto van minister van Verkeer en Waterstaat Neelie Smit-Kroes aan het roer tijdens het admiraalzeilen van de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten in 1983. En een foto van de scheepsontwerper Gerard Dijkstra die 'een zonnetje schiet' aan boord van het zeiljacht *Second Life* tijdens de Original Single-handed Transatlantic Race in 1972, zijn eerste grote oceaanrace.

In 2020 heeft de Vereniging geen voorwerpen afgestoten.

bruiklenen

De Vereniging had gedurende het afgelopen jaar 168 voorwerpen in langdurig bruikleen uitstaan bij 23 instellingen, waarvan er gedurende dit jaar 13 objecten zijn geretourneerd. In 2020 gaf zij 3 objecten uit haar collectie in tijdelijke bruikleen aan 3 andere musea.

Audit Commissie Collectiebeheer

De Vereniging kent een Audit Commissie Collectiebeheer (ACC), bestaande uit drie leden, die door gesprekken en steekproeven toetst op welke wijze het Museum de collectie van de Vereniging (inclusief in het verleden aan de Vereniging toevertrouwde langdurige bruiklenen) beheert. Gedurende het verslagjaar hadden mevrouw M. van de Ven, de heer F. Bos (voorzitter) en de heer R. Kok zitting in de commissie.

Als gevolg van de anti-Covidmaatregelen bracht de ACC slechts één bezoek aan het Museum. De verslaggeving bleef in 2020 beperkt tot een schriftelijke bijdrage aan het jaarverslag. In goed overleg werd afgezien van een mondelinge toelichting tijdens de online ALV.

Op grond van eigen waarneming en verslagen van het hoofd van de afdeling Collectiebeheer heeft de ACC geconstateerd dat de taken van behoud en beheer, alsmede van registratie van mutaties, conform de richtlijnen en afspraken zijn uitgevoerd. Aan de eerder door de ACC gedane aanbeveling om in lijn met de eisen van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (voorheen Erfgoedinspectie) de nog ontbrekende SPECTRUM-procedures op papier vast te leggen is gehoor gegeven. De inzet van de gehele afdeling Collectiebeheer heeft de volle lof van de ACC.

Een aandachtspunt in de ogen van de commissie vormt de zogenaamde 'audit trail'; de wijze waarop mutaties in de collectieregistratie analoog en digitaal worden vastgelegd, hoe hierover verslag wordt uitgebracht en hoe dit getoetst kan worden. De ACC zal zich in 2021 nader laten informeren over de wettelijke vereisten van de Erfgoedwet, het toetsingskader van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed en praktische beleidsinstrumenten zoals de LAMO (Leidraad Afstoting Museale Objecten). Zodra dat weer mogelijk is zal dit onderwerp aan de hand van een fysieke demonstratie besproken worden.

kennis

Haar tweede doelstelling, het vergroten en verbreiden van kennis over de Nederlandse maritieme geschiedenis en cultuur, probeert de Vereniging op diverse manieren te realiseren.

Zeemagazijn

In 2020 verscheen de 47ste jaargang van *Zeemagazijn*. Het in 2019 geheel vernieuwde *Zeemagazijn* richt zich op een breed lezerspubliek met interviews met markante personen, uitgebreide beeldreportages en achtergrondartikelen geschreven door de wetenschappelijke staf van het Museum en externe auteurs. Het nieuwe magazine verschijnt twee keer per jaar en kent circa 60 pagina's.

jaarboek

Traditiegetrouw wordt jaarlijks het jaarboek gewijd aan het onderwerp dat ook centraal staat in de grote tijdelijke tentoonstelling. Door het uitstellen van de tentoonstelling over het werk van de zeeschilders vader en zoon Willem van de Velde in verband met de verspreiding van het coronavirus, is het jaarboek 2020 dat het leven en werk van beide zeeschilders als onderwerp heeft, met een jaar uitgesteld. Het jaarboek kan verschijnen dankzij financiële steun van een aantal fondsen en bijdragen door leden van de Vereniging.

fellowships

De Vereniging ondersteunt met een financiële garantie en een jaarlijkse bijdrage door de Fellowshipskring het Fellowshipsprogramma van het Museum, dat mede op initiatief van de Vereniging is gecreëerd. De beurzen bieden (jong) talent gelegenheid wetenschappelijk onderzoek te doen op basis van de uitzonderlijke maritieme verzameling van de Vereniging.

In 2020 waren twee fellows actief in het Museum. In het kader van de Prof. J.C.M. Warnsinck Fellowship waren dit: Geke Burger en Cora van de Poppe. De onderzoekers deden hun onderzoek in nauwe samenwerking met conservatoren en externe deskundigen. Maritiem historica Geke Burger deed onderzoek naar een recentelijk verworven manuscript van Salomon Diodati. Deze VOC-ambtenaar schreef in de achttiende eeuw een uitgebreid verhaal over zijn verblijf in Surat en dit tijdsdocument geeft nieuwe inzichten in de achttiende-eeuwse bedrijfsvoering van de VOC. Taalkundige Cora van de Poppe onderzocht de talige vormgeving en sociale implicaties van het journaalhouden door Michiel de Ruyter en zijn collega-officieren zoals Jan Corneliszoon Meppel. Tijdens het fellowship richtte zij zich vooral op de expeditie van 1664-1665 tegen de zeerovers in Algiers en de Engelsen in West-Afrika en het Caribisch gebied. Tijdens deze reis - de verste die De Ruyter ooit zou maken - kregen deze viceadmiraals het meermaals met elkaar aan de stok. Het onderzoek moet uitwijzen hoe zij hiervan verslag deden en achterhalen wat de

consequenties hiervan waren. Was het journaal een (effectief) platform voor *naming* en *shaming*?

De onderzoeksresultaten werden gepresenteerd in verschillende artikelen en lezingen. Romy Beck en Isaïc Vogelsang, beiden Warnsinck Fellow 2019, presenteerden de resultaten van hun onderzoek tijdens de goed bezochte Fellowshipsmiddag op 28 februari 2020. Isaïc Vogelsang vertelde over zijn onderzoek naar de persoonsverwisseling op diverse portretten tussen Piet Hein en Jan Trappen Banckert. Vervolgens plaatste Romy Beck de collectie achttiende-eeuws walvisvaartglas in een bredere context. Daarbij ging zij vooral in op de vervaardiging van deze gelegenheidsglazen, de producenten en de verspreiding van deze glazen in museumcollecties in Nederland. Verder verzorgde Geke Burger een lezing over haar onderzoek naar de blue beads op Sint Eustatius en gaf Cora van de Poppe een vooruitblik op haar onderzoek over scheepsjournaals waarmee de Fellowshipsmiddag een breed overzicht gaf van het wetenschappelijk onderzoek dat in het Museum plaatsvindt.

In het kader van haar kennisdoelstelling ondersteunt de Vereniging de Stichting Leerstoel Zeegeschiedenis die de leerstoel zeegeschiedenis aan de Universiteit Leiden mede onderhoudt. Dit is de enige plaats in Nederland waar studenten een volledige BA- en MA-opleiding tot maritiem historicus kunnen volgen. De reguliere leerstoel wordt voltijds bekleed door prof. dr. M. van Groesen.

leden

De leden vormen het kloppend hart van de Vereeniging. Het grootste deel van de leden is al vele jaren lid van de Vereeniging en hun enthousiasme en betrokkenheid is groot. Activiteiten in het Museum worden altijd goed bezocht. Leden brengen, door gebruik te maken van de mogelijkheid om introducees mee te nemen naar activiteiten in het Museum, ook regelmatig nieuwe leden aan. De leden zorgen voor financiële stabiliteit van de Vereeniging en geven de Vereeniging de mogelijkheid om jaarlijks collectiestukken voor het Museum aan te kopen/ bij te dragen aan de aanschaf van collectiestukken, zoals bijvoorbeeld de hiervoor genoemde wandtapijten.

activiteitencommissie

Helaas loopt het ledenaantal van de Vereeniging de laatste jaren terug. Voor 2020 was de inzet van de Vereeniging om het ledenbestand te verstevigen enerzijds door de bestaande lidmaatschappen te behouden en anderzijds door stevig in te zetten op uitbreiding van het ledenbestand. Voor 2020 zijn onder meer per doelgroep/geefkring activiteiten georganiseerd naast de reeds bestaande Vereenigings-brede activiteiten. Tevens is het in 2019 gedane voorstel om een activiteitencommissie in het leven te roepen verwezenlijkt. Deze activiteitencommissie heeft tot doel - naast het bestaande jaarprogramma - activiteiten binnen en buiten het Museum te organiseren. Medio 2020 is de activiteitencommissie gevormd en zijn er diverse plannen voor activiteiten met het bestuur van de Vereeniging besproken. Een belangrijke drijfveer voor het lidmaatschap van de Vereeniging is om gelijkgestemden te ontmoeten: mensen met passie voor

watersport, maritieme geschiedenis en Amsterdamse cultuurhistorie. De activiteiten van de activiteitencommissie dragen er aan bij om mensen die deze interesse delen samen te brengen. Omdat deze activiteiten ook toegankelijk zijn voor niet-leden middels introductie was de verwachting dat dit zou leiden tot een aanwas van het ledenbestand. De activiteitencommissie bestaat uit Joost Geise, Annette Schneemann, Aad Harteveld en Amna Mulabegovich.

Voor het jaar 2020 hadden de Vereeniging en het Museum het voornemen om in nauwe samenwerking weer diverse activiteiten voor de leden van de Vereeniging te organiseren. Hieronder een overzicht van de geplande activiteiten voor 2020.

activiteiten 2020 leden VNHSM

- **vrijdag 10 januari 2020**, nieuwjaarsborrel (voor alle leden)
- **zaterdag 18 januari 2020**, Vlootschouw (inhoudelijk symposium)
- **vrijdag 28 februari 2020**, Fellowshipsmiddag
- **maart 2020**, vriendenevent in het Rijksmuseum
- **april 2020**, gesprek op zaal met conservatoren
- **dinsdag 12 mei 2020**, algemene ledenvergadering met aansluitende lezing
- **donderdag 24 september 2020**, opening tentoonstelling *Willem van de Velde, Vader & Zoon*
- **maandag 30 november 2020**, Museumsymposium

Jonge Compaaenen

- **vrijdag 10 januari 2020**, nieuwjaarsborrel
- **vrijdag 15 mei of woensdag 20 mei 2020**, wervingsevent Jonge Compaaenen i.s.m. KNSRB
- **juni/juli 2020**, bezoek buiten het Museum (maritiem bedrijf)
- **zaterdag 15 augustus 2020**, ontvangst/vaartocht tijdens SAIL 2020
- **donderdag 24 september 2020**, opening tentoonstelling *Willem van de Velde, Vader & Zoon*

Zeilkring

- **vrijdag 10 januari 2020**, nieuwjaarsborrel
- **zaterdag 7 maart 2020**, rondgang TEFAF met HCF
- **dinsdag 7 of woensdag 8 april**, jaarlijks diner en Pakhuyslezing: Olympische Spelen
- **zaterdag 15 augustus 2020**, ontvangst/vaartocht tijdens SAIL 2020
- **donderdag 24 september 2020**, feestelijke opening tentoonstelling *Willem van de Velde, Vader & Zoon*

Collectiekring

- **vrijdag 10 januari 2020**, nieuwjaarsborrel
- **zaterdag 7 maart 2020**, rondgang TEFAF met HCF & Zeilkring
- **zaterdag 15 augustus 2020**, ontvangst / vaartocht tijdens SAIL 2020
- **donderdag 24 september 2020**, opening tentoonstelling *Van de Velde, Vader & Zoon*
- **november 2020**, exclusieve rondleiding voor leden van de Collectiekring

Helaas is, als gevolg van Covid-19, het ledenprogramma voor 2020 grotendeels in het water gevallen. Vanaf medio maart heeft het Museum zijn deuren moeten sluiten en konden de activiteiten geen doorgang meer vinden. De Algemene Leden Vergadering van de Vereeniging die jaarlijks in mei wordt gehouden, in combinatie met een lezing, heeft door de sluiting van het Museum digitaal en in beperkte zin plaatsgevonden. De grote overzichtstentoonstelling over Willem van der Velde, Vader & Zoon die in het najaar

van 2020 zou plaatsvinden is uitgesteld naar oktober 2021. Als gevolg van Covid-19 zijn de beoogde doelstellingen ten aanzien van de ledenportefeuille van de Vereeniging helaas niet gerealiseerd.

aantal 75-euro leden

Het ledenaantal van de 75-euro leden is gedaald ten opzichte van 2019. In 2019 telde de Vereeniging 697 leden en op 31 december 2020 waren dit er 645.

jonge Compaaenen

Deze kring is in 2020 helaas kleiner geworden. 19 leden hebben hun lidmaatschap opgezegd en drie nieuwe leden hebben zich aangemeld. Per 31 december 2020 heeft de Vereeniging 65 jonge Compaaenen.

fellowshipskring

De begunstigers van deze Kring maken het mogelijk dat fellows onderzoek kunnen doen aan de hand van de collectie. In deze kring hebben in 2020 drie leden hun lidmaatschap opgezegd. Per 31 december 2020 telt de Fellowshipskring 24 leden.

de Zeilkring

De Zeilkring bestaat uit leden met een grote interesse voor de zeilsport. De leeftijd van de leden van deze kring is tussen de 35 en 55 jaar. De leden van deze kring betalen € 1.000,- per jaar gedurende een periode van 5 jaar. Dit jaar liep de vijfjaarstermijn van één lid af. Dit lid heeft zijn lidmaatschap van de Zeilkring niet verlengd. Ook waren er 8 leden van wie de termijn in 2018 respectievelijk 2019 al was afgelopen maar die in 2020 nog wel op de ledenlijst stonden. Deze personen hebben aangegeven geen nieuwe vijfjaarstermijn te willen aangaan. Dit betekent dat de Zeilkring per 31 december 2020 14 leden telt.

de Collectiekring

De Collectiekring bestaat uit leden met een grote interesse voor de collectie van het Museum. De leeftijd van de leden is tussen de 65 en 85 jaar. De leden van deze kring betalen € 1.000,- per jaar gedurende een periode van 5 jaar. Het ledenbestand is dit jaar ongewijzigd gebleven. Per 31 december 2020 heeft de Collectiekring in totaal 8 leden.

15

nieuws vanuit het museum

In 2020 werd de wereld opgeschrikt door de Covid-19 pandemie, die verregaande gevolgen heeft voor het Museum, zijn bezoekers, medewerkers en de inkomsten uit museumbezoek en sponsoring. Het Museum heeft zijn deuren drie keer moeten sluiten als gevolg van opgelegde maatregelen om de verspreiding van het virus in te dammen. De laatste sluiting duurt op moment van schrijven nog voort, onduidelijk blijft vooralsnog wanneer het Museum de deuren weer mag openen.

2020 belooft een prachtig jaar te worden met evenementen als SAIL 2020 en de geplande overzichtstentoonstelling van *Willem van de Velde, Vader & Zoon*. Beiden gingen niet door, de Van de Velde tentoonstelling werd verplaatst naar het najaar van 2021. De Covid-19-situatie heeft naast gevolgen voor de tentoonstellingsplanning, schoolbezoek en programmering, ook grote financiële en organisatorische consequenties voor het Museum. Mede dankzij steun vanuit het ministerie van OCW en een herstructurering van de organisatie staat het Museum er gelukkig nog goed voor en is het in 2020 verder gegaan op de ingeslagen weg: een dynamische plek voor een brede doelgroep.

In 2020 werden ondanks alle beperkingen twee tentoonstellingen gerealiseerd: Fotograaf Stephan Vanfleteren portretteerde in zijn tijdelijke tentoonstelling *Engelen van de Zee* de kinderen van het Belgisch maritieme opleidingscentrum IBIS. In december 2020 ging de vaste opstelling *Amsterdam Havenstad* open die ingaat op de eeuwenoude en sterke verwevenheid tussen de stad en de haven van Amsterdam. Ook ging de replica VOC-schip *Amsterdam* na 15 jaar voor een grote dokbeurt naar Damen Shiprepair in Amsterdam Noord.

Tijdens de sluiting wist het Museum bezoekers online te bereiken, met online rondleidingen en colleges, vlogs van museumdocenten, video's, podcasts en digitale kinderactiviteiten met knutseltips voor de hele familie. Schoolklassen werden bediend door middel van een digitaal lespakket en evenementen werden via live streams verzorgd. Deze online activiteiten werden enorm gewaardeerd door onze achterban.

Het nieuwe activiteitenplan is vanuit ons motto *water verbindt werelden* geschreven voor de periode 2021-2024 en daarmee

wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het (tentoonstellings-)programma voor de komende jaren. Thema's als zorg voor de collectie, meerstemmige benadering in het collectie- en presentatiebeleid, digitalisering, duurzaamheid en visie op ondernemerschap en governance spelen hierbij een belangrijke rol.

Naast de grote overzichtstentoonstelling *Willem van de Velde, Vader & Zoon*, opent het Museum in 2021 een speciale toonzaal voor de in 2020 aangekochte Willem van de Velde wandtapijten. In mei 2021 opent tentoonstelling *I love Banda*, een beeldverslag van fotograaf Isabelle Boon over identiteit en het universele van jong zijn tegen de achtergrond van een gedeeld verleden.

Ik ben alle medewerkers van het Museum bijzonder erkentelijk voor hun veerkracht en flexibiliteit tijdens deze turbulente periode. Net als u verheugen wij ons enorm op 2021 waarin wij ons publiek en u als lid van de Vereeniging hopelijk ook weer fysiek mogen verwelkomen in het Museum.

Michael Huijser,
directeur Het Scheepvaartmuseum

Financieel verslag 2020

(bedragen tussen haakjes hebben betrekking op de overeenkomstige posten in 2019)

resultaat samenvattend

Het jaar 2020 resulteerde in financieel opzicht in een negatief resultaat van - €229.091 (€735.989). Belangrijkste factoren die het resultaat verklaren waren:

- (I) (I) Aankopen ter hoogte van € 2.545.909, waarvan de bijdrage van de Vereeniging € 477.701 bedroeg, zijn toegevoegd aan de collectie. In 2019 zijn aankopen van in totaal € 97.057 (inclusief restauratiekosten) gedaan;
- (II) (II) Een beleggingsresultaat ter hoogte van € 278.811 (€ 855.127) exclusief bankkosten;
- (III) (III) Contributies ter hoogte van € 75.081 (€ 79.151);
- (IV) Een daling van wervingskosten, beleggingskosten en overige kosten tot € 72.263 (€ 75.607).

staat van baten en lasten

baten

contributies en bijdragen

De contributie ontvangsten en bijzondere bijdragen van leden daalden tot €75.081 ten opzichte van het vorig jaar € 79.151. Het aantal leden daalde van 954 naar 907.

De wijze van leden- en fondsenwerving, communicatie en publiciteit op basis van de overeenkomst ondertekend in 2019 tussen Het Scheepvaartmuseum en de Vereeniging (en Het Compagnie Fonds) vindt plaats in goede samenwerking en onderlinge afstemming.

erfenissen

In 2020 zijn geen gelden uit nalatenschappen ontvangen.

bijdragen Jaarboek

De bijdrage aan het Jaarboek 2020 kwam op een totaal van € 395 (€ 4.872). Gedurende 2020 is er, als gevolg van het uitstellen van de Van de Velde tentoonstelling vanwege de Covid-19 pandemie, geen jaarboek verschenen. Daardoor zijn gebruikelijke bijdragen van leden en fondsen achterwege gebleven.

Het Compagnie Fonds

Het aandeel van de Vereeniging in de opbrengst van de participaties van Het Compagnie Fonds, waarvan de Vereeniging indertijd een der oprichters was, resulteerde afgelopen jaar in € 8.400 (€ 8.900).

beleggingsopbrengsten

Het totale beleggingsresultaat kwam met € 278.811 (€ 855.127) op een rendement van 4,7% voor aftrek van bankkosten. Na aftrek van bankkosten kwam het rendement op 4,1%.

In het kader van het vermogensbeheer, ondergebracht bij InsingerGilissen Bankiers, vond de afgelopen jaren een verschuiving plaats naar een duurzame aandelenportefeuille.

De door InsingerGilissen berekende fee (ofwel bankkosten) voor het vermogensbeheer bedroeg € 34.311 (€ 32.554). Deze fee bedraagt 0,5% per jaar exclusief BTW gerelateerd aan de omvang van het belegde vermogen exclusief liquide middelen. Het beheer van de portefeuille vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het Bestuur, in samenspraak met en onder controle van de Beleggingscommissie die bestaat uit een Commissaris, twee Bestuursleden waaronder de Penningmeester, plus twee leden van de Vereeniging.

lasten

bestedingen aan de doelstellingen

• collectieaankopen

De Vereeniging deed aankopen ter hoogte van € 2.545.909. Totale bijdrage van de Vereeniging ten behoeve van deze aankopen bedroeg € 477.701 (inclusief restauratiekosten). De overige bijdrage kwam van verscheidene fondsen. Het hoogtepunt was uiteraard de aanschaf van de Van de Velde tapijten ter waarde van ca. € 2,4 miljoen met € 370.000 bijdrage van de Vereeniging.

In 2019 waren de aankopen totaal € 97.057 (inclusief restauratiekosten).

• kennisdoelstellingen

De bijdrage aan de Stichting Fellowships bedroeg € 19.067 (€ 6.317) waarvan € 12.500 als vaste jaarlijkse bijdrage. De Maritieme leerstoel Leiden kreeg een bijdrage van € 3.750 (€ 639).

Het Fellowshipsprogramma is een van de manieren waarop de Vereeniging haar tweede doelstelling verwezenlijkt. De collectie is het belangrijkste onderwerp van studie doch men richt zich ook op de maritieme geschiedenis en ontwikkelingen in het algemeen. De studies en publicaties verbinden het Museum met een netwerk van wetenschappelijke onderzoekers en instellingen in binnen- en buitenland en

leveren een bijdrage aan het publieksprogramma van het Museum.

De Stichting Fellowships heeft de Vereeniging gevraagd haar voor de periode 2020-2024 te ondersteunen middels schenkingen voor de Crone en Warnsinck Fellowships, met een vast bedrag van € 12.500 per jaar. Het bestuur heeft hier positief op gereageerd en wil de aanvraag ondersteunen zolang de financiële situatie van de Vereeniging dit, volgens het bestuur, toelaat en de kwaliteit en presentatie van het onderzoek door de Fellows is verzekerd. De Stichting Fellowships zal zelf actief fondsen blijven werven voor financiering van haar doelstellingen. Het bestuur ziet geen noodzaak om voor deze voorwaardelijke toezegging een aparte reserve te vormen.

verdere lasten

De kosten van het blad *Zeemagazijn* bedroegen € 12.554 (€ 12.516). Het Jaarboek is afgelopen jaar niet uitgegeven vanwege de Covid-19 pandemie. In 2019 jaar waren de kosten € 15.745. De kosten voor beheer en financiële administratie zijn iets gestegen tot € 19.459 (€ 18.783) door verhoogde accountantskosten.

balans en financieel beleid ten aanzien van vermogen, reserves en bestemmingsfondsen

De Reserves en Bestemmingsfondsen daalden in overeenstemming met het negatieve resultaat tot € 6.037.298 (€ 6.266.388).

reserves

De Vereeniging kent, de volgende reserves en fondsen: Continuïteitsreserve, Bestemmingsreserves en Bestemmingsfondsen.

continuïteitsreserve

De reserve bedraagt per einde boekjaar € 65.000 (€ 65.000). Deze reserve is gevormd met als doel de dekking van risico's op korte termijn en voorts om te kunnen voldoen aan de daarbij behorende verplichtingen, zoals de leden- en financiële administratie, de bankkosten en de bijdrage ten behoeve van kennis over de collectie. Het bestuur acht de huidige omvang toereikend.

bestemmingsreserve Doelen

Deze "algemene" reserve steeg per einde boekjaar tot € 4.640.526 (€ 4.459.173). Deze reserve is gevormd om uit het beleggen van de betreffende gelden een zo continue mogelijke inkomstenstroom te verkrijgen, die naast de contributie-opbrengsten en andere bijdragen en schenkingen, aangewend wordt voor aankopen ten behoeve van collectievorming, alsmede het verbreiden van kennis over de collectie en maritieme kennis in het algemeen.

Het doel is om de Algemene reserve te doen groeien met tenminste de inflatie zodat uit het beleggingsresultaat stelselmatige aanvulling van de Bestemmingsreserve Aankopen plaatsvindt om aankopen te financieren. Het is niet de bedoeling dat uit het beleggingsresultaat lopende kosten van de Vereeniging worden gedekt. Verder blijven schenkingen, legaten en erfenissen essentieel voor uitbreiding van de Collectie en daarmee de kwaliteit van het Museum.

bestemmingsreserve Aankopen

Deze reserve Aankopen moet de mogelijkheid bieden om aankopen te doen die het daarvoor begrote gemiddeld jaarlijkse gereserveerde bedrag te boven gaan. Grotere aankopen worden hiermee mogelijk gemaakt. Het bestuur streeft naar een reserve in omvang tussen de € 200.000 en € 500.000 naast het gevormde Balfoort-Roggeveen fonds. Zeer grote aankopen kunnen en moeten doorgaans plaatsvinden met de 'ad hoc' ondersteuning van een aantal grote vermogensfondsen. De kleinere en middelgrote aankopen (tot enkele honderdduizenden) worden in de praktijk grotendeels of geheel door de Vereeniging, al of niet samen met door het Museum gealloceerde verkregen gelden, gefinancierd.

De reserve bedraagt per einde boekjaar € 100.000 aldus is de reserve tijdelijk onder het genoemde streefbedrag. Afgelopen jaar was de reserve € 422.943 anticiperend op de aankoop van de wandtapijten.

bestemmingsfondsen

Het totaal van de bestemmingsfondsen bedraagt per einde boekjaar € 1.231.772 (€ 1.319.272). Deze fondsen zijn rechtstreeks verkregen uit schenkingen en nalatenschappen met als doel om gedurende een langere periode een bijdrage te leveren aan algemene en specifieke doelstellingen of projecten van de Vereniging. Een nadere toelichting op de bestemmingsfondsen wordt gegeven bij de “Toelichting op de balans” in de jaarrekening.

beleggingsbeleid

Toename van belegbaar vermogen blijft gewenst bij handhaven van het beleggingsbeleid om, tegen de achtergrond van de huidige lage renteniveaus, een stabiele stroom van rente en dividendinkomsten te verzekeren bij continue stijgende prijzen van objecten voor de collectie.

uitgangspunten

- Het gekozen risicoprofiel is “gebalanceerd”, met een beleggingshorizon van 10 jaar. De belangrijkste indicator is het deel wat gemiddeld in aandelenfondsen/zakelijke waarden mag worden belegd, zijnde 50% van beleggingen en belegbare liquiditeiten, plus of minus circa 10% met het oog op marktontwikkelingen. De rest is belegd in rentedragende waarden en liquiditeiten.
- De beleggingsportefeuille is in de loop van 2018 omgezet naar een duurzame portefeuille.

Aangezien koersresultaten niet worden begroot vindt men dit opbrengstpercentage niet direct terug in de begroting.

- De obligatieportefeuille staat al enkele jaren sterk onder druk vanwege lage rentestanden door het beleid van de ECB. De investeringen in aandelenfondsen zijn bedoeld om het vermogen tenminste in waarde vast te houden zonder te streven naar “out performance”. De beleggingsinkomsten zijn daarom sterk afhankelijk geworden van rendement op de zakelijke waarden, die echter volatiel zijn.
- De aandelenfondsen zijn sterk gespreid om het risico enigszins te beperken.

- Er wordt niet geïnvesteerd in gestructureerde producten, hedge funds en commodity's.
- Er wordt naar gestreefd om een bedrag tussen de € 200.000-€ 500.000 liquide te hebben snel te kunnen reageren als er zich een interessante mogelijkheid voor een aankoop voordoet. Tijdelijk een liquiditeitspositie onder het streefbedrag heeft tot nu toe geen problemen opgeleverd aangezien we bij een ‘onverwacht’ dure aankoop een deel van de beleggingen voldoende snel liquide kunnen maken.
- Vanuit governance oogpunt is in 2016 besloten het vermogen in beheer te geven aan InsingerGilissen Bankiers.
- Voor het volgen van- en adviseren in het beleggingsbeleid bestaat een Beleggingscommissie samengesteld uit twee commissarissen, de penningmeester, een tweede bestuurslid en twee leden van de Vereniging. Deze commissie overlegt enkele malen per jaar, waarvan tenminste één keer met de betrokken vermogensbank.

gebeurtenissen sinds balansdatum

Geen.

begroting 2021

Voor 2021 worden de contributie en overige bijdragen gezet op een bedrag van € 95.000. Een ambitieuze target, maar daar wordt vol op ingezet. De baten van Het Compagnie Fonds wordt iets hoger gesteld dan het niveau van 2020 op € 10.000. Diverse gebruikelijke kostenposten worden verwacht min of meer gelijk te blijven. Er resteert een ruimte van circa € 40.000 als bijdrage aan de bestemmingsreserve Aankopen bij een sluitende begroting.

risico's en onzekerheden

De Vereniging en haar eigendommen lopen in principe risico's ten aanzien van 'juiste' aankopen, diefstal, schade, kwijtraken e.d. van objecten van de collectie, aansprakelijkheid in het maatschappelijk verkeer, financiële marktrisico's met betrekking tot de belegging van het vermogen, fouten en fraude met betrekking tot het administratieve beheer en administratie, het zich houden door partijen aan de van overeenkomsten met

de Staat de Nederlanden en Het Scheepvaartmuseum.

Het bestuur is van mening dat dergelijke risico's voldoende worden onderkend, beheerst en voor zover mogelijk en nuttig op voldoende wijze worden gemitigeerd bijvoorbeeld door de beschikbaarheid en inschakeling van deskundigen, afspraken met het museum, beleid en maatregelen van en door het Museum, procedures, controles, en/of verzekeringen. De Vereniging wordt uiteraard geconfronteerd met onzekerheden ten aanzien van de toekomstige positie van de ontwikkeling van het ledenaantal en baten, de ontwikkeling van het Museum, vermogensopbrengsten, ontwikkelingen op de markt voor museale objecten etc. De openstelling van het naburige Marineterrein is uitgesteld. Met betrekking tot de veiligheid van het collectiedepot “Het Behouden Huis”, dat zich op de belendende terreinen bevindt, is dit goed nieuws.

toekomstig beleid

Zoals eerder vermeld, het marketingbeleid van Het Scheepvaartmuseum en de Vereniging, leden- en fondsenwerving en samenwerking met Het Compagnie Fonds blijft onze aandacht houden.

tot slot

De Vereniging is al degenen die aan haar hebben geschonken of hebben bijgedragen, waaronder particulieren, alle leden van de Vereniging, waaronder mede diegenen die deel uitmaken van de Fellowshipskring, de Zeilkring, de Collectiekring en daarnaast Het Compagnie Fonds, en alle andere fondsen en sponsors zeer erkentelijk. Daarnaast wil zij haar waardering uitspreken voor de plezierige en constructieve samenwerking met Directie alsmede de samenwerking met de medewerkers van het Museum en hun ondersteuning voor de activiteiten en administratie van de Vereniging.

Het Bestuur

Amsterdam, 9 februari 2021.

jaarrekening 2020

balans per 31 december 2020

<i>na resultaatbestemming</i>	euro	euro
	31 december 2020	31 december 2019
activa		
materiële vaste activa		
vorderingen en overlopende activa	17.992	16.610
effecten	6.006.800	5.986.549
liquide middelen	34.376	358.103
totaal	6.059.167	6.361.261
passiva		
reserves en fondsen		
reserves		
• continuïteitsreserve	65.000	65.000
• algemene Reserve	4.640.526	4.459.173
• bestemmingsreserve Aankopen	100.000	422.943
	4.805.526	4.947.116
bestemmingsfondsen		
. Warnsinck Fonds	28.072	28.072
. Balfoort-Roggeveen Fonds	1.203.700	1.291.200
	1.231.772	1.319.272
	6.037.298	6.266.388
kortlopende schulden	21.870	94.873
totaal	6.059.167	6.361.261

staat van baten en lasten over 2020

	euro	euro	euro	euro
	begroting 2021	werkelijk 2020	begroting 2020	werkelijk 2019
baten				
baten leden & nalatenschappen	95.000	75.081	95.000	80.477
baten aankopen	0	0	0	0
rentebaten en baten uit beleggingen	35.000	278.636	35.000	855.127
baten bijdragen Jaarboek	7.500	395	7.500	4.872
overige baten (HCF)	10.000	2.077.245	10.000	9.660
som der baten	147.500	2.431.357	147.500	950.136
lasten				
bestedingen				
verwerving collectie	40.000	2.545.909	410.000	97.057
verwerving Warnsinck collectie	0	0	0	0
kennis collectie	22.500	22.817	22.500	22.700
	62.500	2.568.725	432.500	119.757
wervingskosten baten				
kosten leden & nalatenschappen	30.000	34.531	30.000	34.212
kosten van beleggingen	30.000	34.311	30.000	32.554
overige kosten + onvoorzien	7.000	3.421	7.000	8.840
	67.000	72.263	67.000	75.607
beheer en administratie				
kosten beheer + financiële administratie	18.000	19.459	18.000	18.783
som der lasten	147.500	2.660.448	517.500	214.147
som van baten en lasten	0	-229.091	-370.000	735.989
resultaatbestemming				
toevoeging/onttrekking aan :				
continuïteitsreserve		0		0
algemene reserve		181.352		463.046
bestemmingsreserve aankopen		-322.943		272.943
Warnsinck Fonds		0		0
A.J. Eschauzier Fonds		0		0
H.P.A. Eberwein Fonds		0		0
Balfoort-Roggeveen Fonds		-87.500		0
totaal		-229.091		735.989

